

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3Cdo/45/2024
Identifikačné číslo spisu:	4214211319
Dátum vydania rozhodnutia:	11.11.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Marián Sluk
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:4214211319.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu U., narodeného M. X zastúpeného advokátom JUDr. Gergely Pšenákom, Nové Zámky, M.R. Štefánika 30 proti žalovanej E. I., narodenej M. zastúpenej advokátskou kanceláriou KATONA LEGAL, s.r.o. Nové Zámky, G. Czuczora 4, IČO: 53098684 o určenie splatnosti pohľadávky, vedenom na Okresnom súde Komárno pod sp. zn. 14C/10/2022, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Nitre z 22. novembra 2023 sp. zn. 25Co/75/2023, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalobca má voči žalovanej nárok na náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Komárno (ďalej „súd prvej inštancie“, „okresný súd“) v poradí tretím rozsudkom z 19. apríla 2023 č. k. 14C/10/2022-611 výrokom I. určil, že pohľadávka žalobcu voči žalovanej titulom pôžičky z 15. februára 2008 vo výške 16.596,96 eura je splatná do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Výrokom II. žalobcovi priznal voči žalovanej podľa ust. § 453 ods. 1, 3, § 255 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“) nárok na náhradu trov tohto prvoinštančného konania, nárok na náhradu trov pôvodného konania vedeného na Okresnom súde Komárno pod sp. zn. 5C/161/2014 a nárok na náhradu trov dovolacieho konania vedeného na Najvyššom súde Slovenskej republiky pod sp. zn. 9Cdo/272/2020 vo výške 100 %.

1.1. Svoje rozhodnutie právne zdôvodnil okresný súd ustanoveniami § 657, § 563, § 564 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka v znení neskorších predpisov (ďalej len „OZ“, „Občiansky zákonník“), § 232 ods. 3 veta prvá CSP.

1.2. Vychádzal zo skutkového zistenia, že strany sporu uzatvorili dňa 15. februára 2008 ústnu zmluvu o pôžičke, na základe, ktorej žalobca (otec) poskytol žalovanej (dcére) bezúročnú pôžičku vo výške 500.000 Sk (16.596,96 eura) na zakúpenie bytu. Medzi stranami sporu zostala počas celého konania sporná existencia dohody o splatnosti predmetnej pohľadávky. Žalobca uviedol, že čas plnenia bol ponechaný na vôli žalovanej dlžníčky, keď pri poskytnutí pôžičky jej povedal, že mu peniaze vráti, keď bude mať, s čím mala žalovaná súhlasiť. Žalovaná toto skutkové tvrdenie žalobcu poprela a tvrdila, že

medzi nimi nedošlo k žiadnej dohode o čase plnenia. Riadiac sa právnym názorom nadriadeného súdu vykonal okresný súd výsluch žalovanej, v rámci ktorého sa sústredil na zistenie okolností plnenia „inej“ dohody než dohody o ponechaní času plnenia na vôli dlžníka. Na základe uvedeného ustálil, že nakoľko žalovaná neunesla dôkazné bremeno preukázania okolností plnenia titulom zmluvy o pôžičke podľa § 563 OZ, nedošlo z jej strany k právne účinnému popretiu skutkového tvrdenia žalobcu, že čas splnenia záväzku bol ponechaný na vôli žalovanej v zmysle § 564 OZ.

1.3. Pokiaľ ide o skutkové tvrdenia strán sporu ohľadne udalostí, ktoré nastali po poskytnutí pôžičky, (najmä žalobcom popreté skutkové tvrdenie žalovanej vo vzťahu k tomu, či skutočne došlo k udalosti, že žalovaná sa asi mesiac po poskytnutí pôžičky dostavila za žalobcom za účelom vrátenia pôžičky, ale žalobca sumu z titulu vrátenia pôžičky odmietol od nej prijať), tieto sa podľa názoru okresného súdu dotýkali vecnej dôvodnosti plnenia, ktorou sa súd pri rozhodovaní o tomto type žaloby zaoberať nemohol. Preto súd prvej inštancie nevyhodnocoval uznesenie dôkazného bremena strán sporu vo vzťahu k týmto skutkovým tvrdeniam a zamietol návrh žalobcu na doplnenie dokazovania predložením kalendára a výsluchom svedka a návrh žalovanej na doplnenie dokazovania prehratím zvukovej nahrávky zachytenej na USB kľúči. Doplnenie dokazovania v navrhnutom rozsahu považoval za neúčelné, nehospodárne a nemajúce vplyv na výsledok tohto konania.

1.4. O nároku na náhradu trov konania rozhodol v zmysle ust. § 255 ods. 1 a § 396 CSP.

2. Krajský súd v Nitre (ďalej aj „odvolací súd“) rozsudkom z 22. novembra 2023 č. k. 25Co/75/2023-678 rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil. Žalobcovi priznal voči žalovanej nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %. Predchádzajúci rozsudok krajského súdu v danej veci bol zrušený a vrátený na ďalšie konanie uznesením Najvyššieho súdu SR sp. zn. 9Cdo/272/2020.

2.1. Odvolací súd k odvolacím námietkam žalovanej konštatoval, že skutočnosť, že žalovaná sa s vyhodnotením vykonaného dokazovania súdom prvej inštancie nestotožnila, sama o sebe nepostačuje na prijatie záveru o porušení jej práva na spravodlivý proces. Okresný súd sa podľa názoru odvolacieho súdu tvrdeniami oboch strán sporu podrobne zaoberal v dôvodoch svojho rozsudku. Pokiaľ žalobca tvrdil, že žalovanú viackrát vyzval na vrátenie peňazí, odvolací súd dodal, že tieto výzvy nemali žiadny právny význam. Skutočnosť, že žalovaná na tieto výzvy nereagovala, podľa názoru odvolacieho súdu nasvedčuje správnosti záveru súdu prvej inštancie, že čas plnenia bol ponechaný na vôli žalovanej dlžníčky.

2.2. Odvolací súd považoval vyhodnotenie skutkového tvrdenia žalovanej o tom, ako sa správala po poskytnutí pôžičky, ako aj jeho právne posúdenie súdom prvej inštancie, podľa ktorého čas splnenia jej záväzku voči žalobcovi bol ponechaný na jej vôli podľa § 564 OZ, za správne. Námietku žalovanej, že súd prvej inštancie nevykonával navrhnutý dôkaz prehranie zvukového záznamu na USB nosiči, ktorým chcela preukázať skutočnosť, že záväzok v čase rozhodovania súdu prvej inštancie ani v čase podania žaloby neexistoval a v súčasnosti neexistuje, pretože dňa 13. marca 2014 žalobca potvrdil darovanie predmetu pôžičky, odvolací súd nepovažoval za dôvodnú. Poukázal, že nevykonanie tohto dôkazu súd prvej inštancie zdôvodnil v napadnutom rozsudku v ods. 35. tým, že skutočnosti na ňom uvedené sa dotýkajú vecnej dôvodnosti plnenia, ktorou sa súd pri rozhodovaní o tejto žalobe zaoberať nemôže. S uvedeným záverom sa odvolací súd plne stotožnil.

2.3. Odvolací súd dospel k záveru, že súd prvej inštancie pri hodnotení dokazovania komplexne vyhodnotil tvrdenia vplývajúce z opakovaných výsluchov strán sporu (ods. 34. rozsudku), a na základe tohto vyhodnotenia prijal právny záver, že čas plnenia záväzku bol ponechaný na vôli žalovanej. Pokiaľ žalovaná poukázala na uznesenie Najvyššieho súdu SR z 28. marca 2012 sp. zn. 6MCdo/17/2010, odvolací súd nespochybnil, že nie je možné od strany sporu požadovať, aby znášala dôkazné bremeno ohľadom negatívnej skutočnosti, teda skutočnosti, ktorá sa nestala. Avšak hoci žalovaná tvrdila, že pri poskytnutí pôžičky sa so žalobcom o čase splnenia záväzku nerozprávali a nedošlo medzi nimi k žiadnej dohode o čase splnenia jej záväzku voči žalobcovi, na druhej strane tiež tvrdila, že to brala tak, že raz tie peniaze žalobcovi vráti. Uvedené tvrdenie nasvedčovalo, že šlo o pôžičku (čo žalovaná neskôr potvrdila), a že splatnosť pôžičky bola ponechaná na jej vôli. Odvolací súd nevyhovel návrhu žalovanej, aby doplnila dokazovanie prehraním zvukového záznamu na USB nosiči, pretože navrhnuté dokazovanie sa týkalo vecnej dôvodnosti plnenia, ktorou sa súd v konaní o určenie času plnenia nezaoberá.

2.4. O trovách konania rozhodol v zmysle ust. § 396 ods. 1 a § 255 ods. 1 CSP tak, že úspešnému žalobcovi priznal ich náhradu voči neúspešnej žalovanej.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podala žalovaná (ďalej aj „dovolateľka“) v celom rozsahu dovolanie, prípustnosť ktorého vyvodzovala z ustanovení § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. b) CSP. Navrhla, aby dovolací súd zrušil rozhodnutie odvolacieho súdu a vec vrátil na ďalšie konanie. Zároveň v zmysle ust. § 444 ods. 2 CSP navrhla odložiť právoplatnosť rozhodnutí súdu prvej inštancie i odvolacieho súdu.

3.1. Podanie dovolania dovolateľka odôvodnila tým, že nesprávnym procesným postupom konajúceho súdu jej bolo znemožnené, aby uskutočňovala svoje procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Nesprávny procesný postup vzhľadom na to, že počas celého konania sa súd nevysporiadal s otázkou existencie alebo neexistencie záväzku, ktorého splatnosť svojím rozhodnutím určil, nevykonával dokazovanie spočívajúce v prehraní zvukového záznamu rozhovoru žalobcu a žalovanej zachyteného na USB nosiči, a to ani v odvolacom konaní. Podľa jej názoru domáhanie sa určenia času plnenia záväzku je možné za predpokladu, že záväzok v čase rozhodovania súdu existuje, pričom uvedeným navrhnutým dôkazom malo byť preukázané, že v čase podania žaloby záväzok, ktorého určenia času plnenia sa žalobca domáha, už neexistoval. Dovolateľka poukázala na skutočnosť, že odvolací súd zhodne so súdom prvej inštancie zdôraznil, že dôkazné bremeno o ponechaní času plnenia na vôli dlžníka zaťažuje dlžníka, pričom ani odvolací súd riadne nereagoval na odvolací argument dovolateľky, že dané konštatovanie je správne v situácii, ak dlžník v rámci svojej procesnej obrany tvrdí, že čas plnenia je ponechaný na jeho vôli. V danej veci žalobca tvrdil, že čas plnenia bol ponechaný na vôli dlžníka. Napriek tomuto konštatovaniu konajúce súdy dôkazným bremenom zaťažili žalovanú, a to v situácii, kedy išlo o preukázanie pozitívnej skutočnosti, t. j. keď nebola aplikovateľná tzv. negatívna dôkazná teória. Ďalej dovolateľka poukázala na argument odvolacieho súdu, že skutočnosť, že žalovaná na tieto výzvy nereagovala, nasvedčuje správnosti záveru súdu prvej inštancie, podľa ktorého sa strany dohodli, že čas plnenia bude ponechaný na vôli žalovanej dlžníčky. V opačnom prípade by žalovaná na výzvy žalobcu reagovala plnením podľa § 563 OZ. Daný záver súdu je podľa nej nelogický, pričom odvolací súd neuviedol žiadne konkrétne dôkazy, ktoré by preukazovali, že správanie žalovanej malo byť vykladané práve týmto spôsobom. Odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu je podľa názoru dovolateľky nesprávne a nelogické z toho dôvodu, že ak by čas plnenia skutočne bol ponechaný na vôli dlžníka, tak odvolací súd popisuje konanie dlžníka, ktorým určil čas splatnosti dlhu. Odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu nepôsobí dojmom rozhodnutia, ktoré by logickým, správnym a zrozumiteľným spôsobom presviedčalo sporové strany o vecnej správnosti jeho výroku vo veci samej, a ktoré by zároveň dávalo dovolateľke zákonnú odpoveď na podstatné námietky týkajúce sa merita sporu.

3.2. Za podstatnú otázku v zmysle ust. § 421 ods. 1 písm. b) CSP považovala dovolateľka to, či je možné vyhovieť žalobe o určenie splatnosti dlhu podľa § 564 OZ a určiť čas plnenia dlhu aj v prípadoch, ak by po vzniku záväzku nastali okolnosti spôsobujúce zánik pôvodného záväzku. Podľa názoru dovolateľky má správny výklad § 564 OZ znieť tak, že žalobe možno vyhovieť pri splnení dvoch podmienok, a to preukázanie, že v čase rozhodovania súdu existuje právny vzťah zakladajúci konkrétny záväzok dlžníka vrátiť dlh veriteľovi a súčasne, že doba plnenia bolo ponechaná na vôli dlžníka. Aby bol žalobca úspešný musí preukázať v prvom rade existenciu samotného dlhu, pretože určovanie splatnosti zaniknutého/neexistujúceho dlhu nie je v súlade s dobrými mravmi, ani účelom § 564 OZ.

3.3. Záverom podaného dovolania dovolateľka v zmysle ust. § 444 ods. 2 CSP navrhla odložiť právoplatnosť predmetným rozhodnutím, pričom dôvod hodný osobitného zreteľa videla v pokračovaní súdneho konania vedeného na Okresnom súde Komárno sp. zn. 7C/26/2014, v ktorom sa žalobca domáha zaplatenia pôžičky, ktorej čas plnenia bol určený v konaní vedenom na Okresnom súde Komárno pod sp. zn. 14C/10/2022.

4. Žalobca sa vo vyjadrení k dovolaniu žalovanej stotožnil s rozhodnutím odvolacieho ako aj okresného súdu, pričom konštatoval, že v konaní bolo preukázané, že žalovanej bola predmetná suma požičaná, nedošlo k darovaniu, ani k následnému zániku záväzku.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie žalobcu treba odmietnuť.

Na odôvodnenie uvedeného záveru dovolací súd uvádza nasledovné:

6. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

7. Z hľadiska ústavného aspektu treba rešpektovať právomoc najvyššieho súdu ústavne konformným spôsobom vymedzovať si prípustnosť vecí v konaní o dovolaní a vychádzať z toho, že v prvom rade je vecou najvyššieho súdu určovať si koncepciu interpretácie prípustnosti mimoriadnych opravných prostriedkov, a to za predpokladu, že táto nie je nepriateľská z hľadiska ochrany základných práv a slobôd.

8. Dovolanie treba považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami, ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu z akýchkoľvek dôvodov a hľadísk.

9. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená, musí byť vyvážené sprísnenými a jasne čitateľnými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať bezbreho; namieste je skôr zdržanlivý (uvážený) prístup.

10. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania. Na týchto záveroch zotrváva aj súčasná rozhodovacia prax najvyššieho súdu.

11. Dovolací súd považuje za prospešné opakovane pripomínať, že dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového stavu veci. Dovolací súd nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení, už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu) v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie, nie je súdom skutkovým. Dovolaním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvej a druhej inštancie ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Na hodnotenie skutkových okolností a zisťovanie skutkového stavu sú povolané súdy prvej a druhej inštancie ako skutkové súdy a nie dovolací súd, ktorý je v zmysle § 442 CSP viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd a jeho prieskum skutkových zistení nespočíva v prehodnocovaní skutkového stavu, ale len v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania (porov. I. ÚS 6/2018). V rámci tejto kontroly dovolací súd síce má možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní, (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.), a či konajúcimi súdmi prijaté skutkové závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04), o taký prípad v prejednávanej veci nešlo.

12. V dôsledku viazanosti dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP) dovolací súd neprejednáva (ex officio) dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatnený dovolací dôvod; ide o posilnenie dispozičného princípu v dovolacom konaní (deetatizáciu dovolania), pri plnom rešpektovaní autonómie a zodpovednosti dovolateľa, pri rozhodovaní o tom, či podá dovolanie, aký dovolací dôvod uplatní a akým spôsobom ho vymedzí. S tým súvisí aj procesná pasivita dovolacieho súdu, ktorý pri prípadných vadách

dovolania tieto pri riadnom zastúpení dovolateľa nenapráva.

13. Dovolací súd konštatuje aj to, že dovolacie konanie má od účinnosti Civilného sporového poriadku povahu typického „advokátskeho procesu“, a to nielen vzhľadom na znenie sporového poriadku. Spracovaniu dovolania a celkovej kvalite zastupovania dovolateľa musí advokát, dovolateľ, ktorý má vysokoškolské vzdelanie druhého stupňa, ale aj zamestnanec dovolateľa, ktorý je právnická osoba nevyhnutne venovať zvýšenú pozornosť. Dovolací proces je v porovnaní s predchádzajúcou právnou úpravou podstatne rigoróznejší a odborne náročnejší. Z hľadiska posúdenia prípustnosti dovolania je teda podstatné správne vymedzenie dovolacích dôvodov spôsobom upraveným v zákone (§ 431 až § 435 CSP), a to v nadväznosti na konkrétne, dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu. Pokiaľ nie sú splnené procesné podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania, nemožno dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu podrobiť vecnému preskúmaniu v dovolacom konaní.

14. Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a označiť v dovolaní náležitým spôsobom dovolací dôvod (§ 420 alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP).

15. Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP). V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).

16. Žalovaná vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania z ustanovenia § 420 písm. f) CSP, podľa ktorého dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

16.1. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky.

16.2. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu konania v zmysle § 420 písm. f) CSP, sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia.

16.3. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

17. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

18. Dovolací súd posudzoval prípustnosť dovolania vyvodzovanú dovolateľkou z § 420 písm. f) CSP. Dovolateľka k v rámci tohto dovolacieho dôvodu namietala, že : a) počas celého konania sa súd nevysporiadal s otázkou existencie alebo neexistencie záväzku, ktorého splatnosť svojím rozhodnutím určil, b) súd nevykonával dokazovanie spočívajúce v prehraní zvukového záznamu rozhovoru žalobcu a

žalovanej zachyteného na USB nosiči, a to ani v odvolacom konaní, c) konajúce súdy dôkazným bremenom zaťažili žalovanú, a to v situácii, kedy išlo o preukázanie pozitívnej skutočnosti, t. j. keď nebola aplikovateľná tzv. negatívna dôkazná teória, d) odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu je podľa názoru dovolateľky nesprávne a nelogické.

18.1. Obsah spisu nenasvedčuje tvrdeniu dovolateľky, že sa súdy nevysporiadali s otázkou existencie alebo neexistencie záväzku, ktorého splatnosť svojím rozhodnutím určil. Súd prvej inštancie i odvolací súd sa s námietkou dovolateľky o potrebe skúmania existencie alebo neexistencie záväzku, ktorého splatnosť sa určuje, opakovane vysporiadali. Súd prvej inštancie, s ktorého závermi sa odvolací súd stotožnil, uviedol v odseku 35. odôvodnenia svojho rozsudku: „Pokiaľ ide o ďalšie skutkové tvrdenia strán sporu ohľadne udalostí, ktoré nastali po poskytnutí pôžičky (najmä žalobcom popreté skutkové tvrdenie žalovanej vo vzťahu k tomu, či k udalosti, kedy sa žalovaná asi mesiac po poskytnutí pôžičky dostavila za žalobcom za účelom vrátenia pôžičky, a že žalobca ako veriteľ sumu z titulu vrátenia pôžičky odmietol od žalovanej ako dlžníka prijať, skutočne došlo), tieto sa dotýkajú už samotnej vecnej dôvodnosti plnenia, ktorou sa súd pri rozhodovaní o tomto type žaloby zaoberať nemôže. Preto súd nevyhodnocoval uznesenie dôkazného bremena strán sporu vo vzťahu k týmto skutkovým tvrdeniam a na tento účel ani nevyhodnocoval dôkaz predložený žalobcom (potvrdenie o ubytovaní založené na č. 1. 478 spisu). Z rovnakého dôvodu súd zamietol návrh žalobcu na doplnenie dokazovania predložením kalendára a výsluchom N. ako aj návrh žalovanej na doplnenie dokazovania prehratím zvukovej nahrávky zachytenej na USB kľúči, nakoľko doplnenie dokazovania v navrhnutom rozsahu považoval na účely rozhodnutia o podanej žalobe za neúčelné a ne hospodárne, nemajúce vplyv na výsledok.“ Odvolací súd v odseku 18. odôvodnenia svojho rozsudku zopakoval, že sa pri rozhodovaní o tomto type žaloby nemohol zaoberať vecnou dôvodnosťou jeho plnenia. Preto vyhodnotil dôkazy označené a predložené dovolateľkou na preukázanie existencie resp. neexistencie záväzku (zvukový záznam rozhovoru na USB nosiči) za neúčelné, ne hospodárne a nemajúce vplyv na výsledok tohto konania. K dovolacej argumentácii žalovanej ohľadom nevykonania dôkazu zvukovým záznamom na USB nosiči dovolací súd uvádza, že i keď právna úprava ukladá sporovým stranám povinnosť označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení, súd nie je viazaný návrhmi na vykonanie dokazovania a ani nie je povinný vykonať všetky navrhované dôkazy. Právomoc konať o veci, ktorej sa návrh týka, v sebe obsahuje právomoc posúdiť, či a aké dôkazy na zistenie skutkového stavu sú potrebné a akým spôsobom sa zabezpečiť dôkaz na jeho vykonanie (I. ÚS 52/03). Posúdenie toho, či sa vyhovie návrhu na vykonanie dokazovania, a ktoré z dôkazov budú v rámci dokazovania vykonané, bolo vecou súdu, a nie účastníkov konania. Najvyšší súd to vyjadril už v rozhodnutí uverejnenom v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky ako judikát R 37/1993, v ktorom vysvetlil, že prípadné nevykonanie určitého dôkazu môže mať za následok len neúplnosť skutkových zistení (vedúcu prípadne k vydaniu nesprávneho rozhodnutia), nie však procesnú vadu zmätočnosti znemožňujúcu realizáciu procesných oprávnení účastníka konania. V rozhodnutí, ktoré bolo uverejnené v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky ako judikát R 125/1999, najvyšší súd vysvetlil, že ak súd v priebehu konania nevykoná všetky navrhované dôkazy, nemožno to považovať za odňatie možnosti konať pred súdom. Súčasná rozhodovacia prax odvolacieho súdu na samej podstate týchto skorších právnych záverov najvyššieho súdu nič nezmenila. To znamená, že pokiaľ súd prvej inštancie a odvolací súd nevykonali žalovanou navrhnuté dokazovanie zvukovým záznamom a tento postup náležite zdôvodnili, čo vyplýva z odôvodnení ich rozhodnutí, nekonalí spôsobom relevantným z hľadiska § 420 písm. f) CSP.

18.2. Dovolateľkou namietaná nesprávnosť riešenia otázky dôkazného bremena a nesprávnosť či nelogickosť vyhodnotenia zisteného skutkového stavu v napadnutom rozsudku, teda neúplnosť alebo nesprávnosť skutkových zistení súdov, ku ktorým (údajne) dospeli v procese dokazovania, nie je nedostatkom, ktorý by bol v rozhodovacej praxi najvyššieho súdu považovaný za dôvod zakladajúci procesnú vadu konania v zmysle § 420 písm. f) CSP (obdobne sp. zn. 2Cdo/130/2011, 3Cdo/248/2011, 5Cdo/244/2011, 6Cdo/185/2011 a 7Cdo/38/2012). Ak k tejto nesprávnosti v súdnom konaní dôjde, nie je ňou znemožnená realizácia procesných oprávnení strany. Pre úplnosť treba dodať, že dovolací súd nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení, už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu) v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie (§ 442 CSP). Dovoláním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvej a druhej inštancie, ani

prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Pokiaľ dovolaateľka vyvodzujúc prípustnosť dovolania z ustanovenia § 420 písm. f) CSP namieta nesprávnosť právneho posúdenia veci odvolacím súdom v otázke dôkazného bremena, [t. j. že dôkazné bremeno o ponechaní času plnenia na vôli dlžníka zaťažuje dlžníka, preto pokiaľ dlžník takú dohodu popiera, musí zároveň uviesť ako sa s veriteľom dohodol na vrátení pôžičky (jej splatnosti) a preukázať okolnosti plnenia tejto „inej“ dohody.]. Dovolací súd k tomu uvádza, že už podľa predchádzajúcej procesnej úpravy dospel najvyšší súd k záveru, že realizácia procesných oprávnení sa účastníkovi neznemožňuje právnym posúdením veci (viď R 54/2012 a tiež 1Cdo/62/2010, 2Cdo/97/2010, 3Cdo/53/2011, 4Cdo/68/2011, 5Cdo/44/2011, 7Cdo/26/2010, 8ECdo/170/2014). Podľa právneho názoru najvyššieho súdu nie je ani v súčasnosti (po 1. júli 2016) žiadny dôvod pre odklon od vyššie uvedeného chápania dopadu nesprávneho právneho posúdenia veci, (nesprávneho vyriešenia niektorej právnej otázky súdom) na možnosť strany civilného sporového konania uskutočňovať jej patriace procesné oprávnenia. Na tom, že ani prípadné nesprávne právne posúdenie veci nezakladá dovolaateľom tvrdenú vadu zmätočnosti, zotrval aj judikát R 24/2017 a tiež viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu (1Cdo/202/2017, 2Cdo/101/2017, 3Cdo/94/2017, 4Cdo/47/2017, 5Cdo/145/2016, 7Cdo/113/2017, 8Cdo/76/2018, 9Cdo/86/2020). V zmysle rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky zo 6. marca 2019 sp. zn. I. ÚS 61/2019 aj v právnych veciach, na ktoré sa vzťahuje CSP, je opodstatnený názor, podľa ktorého nesprávne právne posúdenie veci nezakladá vadu konania podľa § 420 písm. f) CSP. Skutočnosť, že dovolaateľ má odlišný právny názor než konajúci odvolací súd, bez ďalšieho nezakladá ním tvrdenú vadu v zmysle § 420 písm. f) CSP. Sama polemika s rozhodnutím odvolacieho súdu alebo prosté spochybňovanie správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu či kritika jeho prístupu zvoleného pri právnom posudzovaní veci, významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v § 420 písm. f) CSP (9Cdo/248/2021, 9Cdo/73/2020, 9Cdo 121/2020). Napokon v kontexte správneho právneho posúdenia veci a dovolacej námietky o nedostatočnom odôvodnení rozhodnutia je potrebné uviesť, že pri posudzovaní splnenia požiadaviek na riadne odôvodnenie rozhodnutia, správnosť právnych záverov, ku ktorým súdy dospeli, nie je právne relevantná, lebo prípadne nesprávne právne posúdenie veci prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP nezakladá. Inak povedané nesprávne právne posúdenie veci nezakladá dôvod na konštatovanie nedostatočného odôvodnenia ako prvku nesprávneho procesného postupu, ktorým by sporovej strane bolo znemožnené uskutočňovať jej procesné práva v miere porušenia práva na spravodlivý proces podľa § 420 písm. f) CSP (napr. III. ÚS 612/2022). Ako vyplýva aj z judikatúry ústavného súdu, iba skutočnosť, že dovolaateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia odvolacieho súdu (napr. I. ÚS 188/06). Otázkou správneho právneho posúdenia veci by sa dovolací súd mohol zaoberať (len) pri dovolacom dôvode v zmysle § 421 ods. 1 písm. a), b), c) CSP, ktorý ale žalovaná v takej právnej otázke neuplatnila.

18.3. Ustálená judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva (ESLP) uvádza, že súdy musia v rozsudkoch jasne a zrozumiteľne uviesť dôvody, na ktorých založili svoje rozhodnutia, že súdy sa musia zaoberať najdôležitejšími argumentami vznesenými stranami sporu a uviesť dôvody pre prijatie alebo odmietnutie týchto argumentov, a že nedodržanie týchto požiadaviek je nezlučiteľné s ideou práva na spravodlivý proces (pozri napr. Garcia Ruiz v. Španielsko, Vétrenko v. Moldavsko, Kraska v. Švajčiarsko).

18.3.1. Aj najvyšší súd už v minulosti vo viacerých svojich rozhodnutiach, práve pod vplyvom judikatúry ESLP a ústavného súdu, zaujal stanovisko, že medzi práva strany civilného procesu na zabezpečenie spravodlivej ochrany jej práv a právom chránených záujmov patrí nepochybne aj právo na spravodlivý proces, a že za porušenie tohto práva treba považovať aj nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia. Povinnosť súdu rozhodnutie náležite odôvodniť je totiž odrazom práva strany sporu na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktorý sa zaoberá všetkými právne relevantnými dôvodmi uplatnenej žaloby, ako aj špecifickými námietkami strany sporu. Za predpokladu, že ide o rozhodné závery, na ktorých stojí súdne rozhodnutie, keďže sa nevyžaduje odpoveď na každú vznesenú námietku. Porušením uvedeného práva strany sporu na jednej strane a povinnosti súdu na strane druhej sa strane sporu, (okrem upretia práva dozvedieť sa o príčinách rozhodnutia práve zvoleným spôsobom), odníma možnosť náležite skutkovo aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu v rámci využitia prípadných riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov. Ak je nedostatok riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia porušením práva

na spravodlivé súdne konanie, táto vada zakladá i prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP.

18.3.2. V kontexte uvedeného dovolací súd pripomína, že z práva na spravodlivý súdny proces pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predpokladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (viď napríklad rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03). Sama polemika s rozhodnutím odvolacieho súdu alebo prosté spochybňovanie správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu či kritika jeho prístupu zvoleného pri právnom posudzovaní veci, významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v § 420 písm. f) CSP (9Cdo/248/2021, 9Cdo/73/2020, 9Cdo/121/2020). Je potrebné zdôrazniť i to, že pri posudzovaní splnenia požiadaviek na riadne odôvodnenie rozhodnutia, správnosť právnych záverov, ku ktorým súdy dospeli, nie je právne relevantná, lebo prípadne nesprávne právne posúdenie veci prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP nezakladá. Ako vyplýva aj z judikatúry ústavného súdu, iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia odvolacieho súdu (napr. I. ÚS 188/06). V tejto súvislosti dovolací súd konštatuje, že právne aspekty posudzovania danej veci môže dovolací súd vecne preskúmať, avšak iba pri uplatnení dovolacieho dôvodu v zmysle § 421 ods. 1 písm. a), b), c) CSP, prípadné právne posúdenie veci sa síce môže premietnuť (aj) do porušenia práva na spravodlivý proces, ak právne závery súdu boli celkom zjavne nedôvodné, či arbitrárne, čo však v danej veci nebolo zistené.

18.3.3. Z obsahu spisu dovolací súd zistil, že odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie, ktorým žalobe vyhovel, potvrdil s odôvodnením jeho vecnej správnosti. Odvolací súd dal primerané odpovede na rozhodujúce odvolacie dôvody, zrozumiteľným a jednoznačným spôsobom uviedol dôvody, ktoré ho viedli k rozhodnutiu; jeho postup, vo vzájomnej súvislosti s konaním a rozhodnutím súdu prvej inštancie, nemožno považovať za neodôvodnený, či rozporuplný. Odvolací súd sa vysporiadal s odvolacími dôvodmi a podal vysvetlenie, prečo odvolanie nepovažoval za opodstatnené. Odvolací súd v odôvodnení rozhodnutia nemusí byť daná odpoveď na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní (II. ÚS 78/05).

18.4. Na podstatné odvolacie námietky dal odvolací súd zrozumiteľné a dostatočné odpovede. To, že ich žalovaná neakceptovala ako správne, a že odvolací súd nepostupoval v zhode s názorom dovolateľky, nezakladá porušenie procesných práv v intenzite zakladajúcej dôvodnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP.

19. Na základe uvedeného dospel dovolací súd k záveru, že dovolanie žalovanej nie je podľa § 420 písm. f) CSP prípustné, preto ho v tejto časti odmietol podľa § 447 písm. c) CSP.

20. Dovolaťka v dovolaní ako dovolací dôvod uviedla § 421 ods. 1 písm. b) CSP. Nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom vymedzila právnou otázkou, či je možné vyhovieť žalobe o určenie splatnosti dlhu podľa § 564 OZ a určiť čas plnenia dlhu aj v prípadoch, ak by po vzniku záväzku nastali okolnosti spôsobujúce zánik pôvodného záväzku. Podľa názoru dovolateľky má správny výklad § 564 OZ znieť tak, že žalobe možno vyhovieť pri splnení dvoch podmienok, a to preukázanie, že v čase rozhodovania súdu existuje právny vzťah zakladajúci konkrétny záväzok dlžníka vrátiť dlh veriteľovi a súčasne, že doba plnenia bolo ponechaná na vôli dlžníka. Dovolaťka takú otázku považovala za dosiaľ dovolacím súdom neriešenú.

20.1. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

20.2. Právnym posúdením veci treba považovať činnosť súdu spočívajúcu v podradení zisteného skutkového stavu príslušnej právnej normy, ktorá vedie súd k záveru o právach a povinnostiach účastníkov právneho vzťahu. Súd pri tejto činnosti rieši právne otázky (questio iuris). Ich riešeniu predchádza riešenie skutkových otázok (questio facti), teda zistenie skutkového stavu. Právne posúdenie je všeobecne nesprávne, ak sa súd dopustil omylu pri tejto činnosti, t. j. ak posúdil vec podľa právnej

normy, ktorá na zistený skutkový stav nedopadá alebo správne určenú právnu normu nesprávne vyložil, prípadne ju na daný skutkový stav nesprávne aplikoval. Nesprávne právne posúdenie veci nemožno preto vymedziť nesprávnym či nedostatočným zistením skutkového stavu. Ani sama polemika s rozhodnutím odvolacieho súdu alebo jednoduché spochybňovanie správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu, či kritika jeho prístupu zvoleného pri právnom posudzovaní veci, významovo nezodpovedajú kritériám uvedeným v § 432 ods. 2 CSP.

20.3. Okrem toho nevyhnutným predpokladom, aby dovolací súd mohol posúdiť prípustnosť dovolania v zmysle § 421 ods. 1 CSP je, že dovolateľ uvedie právnu (nie skutkovú) otázku, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté dovolaním. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 CSP musí byť procesnou stranou nastolená v dovolaní, a to jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom. Inak dovolací súd nemá možnosť posúdiť, či ide skutočne o právnu otázku, či ide o právnu otázku, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, a či sú splnené osobitné podmienky uvedené v jednotlivých prípadoch, v ktorých citované ustanovenie dovolanie pripúšťa.

20.4. Pre právnu otázku, ktorú má na mysli § 421 ods. 1 písm. a) CSP, je charakteristický „odklon“ jej riešenia odvolacím súdom od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu. Ide tu o situáciu, v ktorej sa už rozhodovanie senátov odvolacieho súdu ustálilo na určitom riešení právnej otázky, odvolací súd sa však svojím rozhodnutím odklonil od „ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu“. Dovolací súd vo svojej súdno-aplikačnej (judikátornej) činnosti k tomu už v rozhodnutí sp. zn. 3Cdo/6/2017 (podobne tiež v rozhodnutiach sp. zn. 2Cdo/203/2016, 3Cdo/235/2016, 4Cdo/95/2017, 6Cdo/123/2017, 7Cdo/140/2017, 9Cdo/315/2020, 9Cdo/2/2021) uviedol, že v dovolaní, ktorého prípustnosť sa opiera o § 421 ods. 1 písm. a) CSP, dovolateľ by mal: a) konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b) vysvetliť (a označením konkrétneho stanoviska, judikátu alebo rozhodnutia najvyššieho súdu doložiť), v čom sa riešenie právnej otázky odvolacím súdom odklonilo od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, c) uviesť, ako by mala byť táto otázka správne riešená.

20.5. Pre právnu otázku, ktorú má na mysli § 421 ods. 1 písm. b) CSP je rozhodujúce, že ide o otázku, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté, avšak táto otázka doteraz v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená. V dovolaní, ktorého prípustnosť sa opiera o § 421 ods. 1 písm. b) CSP, dovolateľ by mal: a) konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b) tvrdiť (a prípadne i doložiť), že takáto otázka doteraz nebola riešená odvolacím súdom, c) uviesť, ako by mala byť táto otázka správne riešená.

20.6. Pre právnu otázku, ktorú má na mysli § 421 ods. 1 písm. c) CSP je rozhodujúce, že ide o otázku, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté, avšak táto otázka je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne. V dovolaní, ktorého prípustnosť sa opiera o § 421 ods. 1 písm. c) CSP, dovolateľ by mal: a) konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b) preukázať a vysvetliť rozdielnosť riešenia identickej právnej otázky dovolacím súdom (označením konkrétneho stanoviska, judikátov alebo rozhodnutí najvyššieho súdu), c) uviesť, ako by mala byť táto otázka správne riešená.

20.7. Právna otázka, na vyriešení ktorej nespočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu, i keby bola prípadne v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 CSP musí byť procesnou stranou nastolená jasným, zrozumiteľným a nepochybným spôsobom. Dovolací súd je viazaný len tým, ako dovolateľ právnu otázku nastolí.

21. V rozhodovacej praxi odvolacieho súdu bola otázka povinnosti súdu zaoberať sa v konaní o určení splatnosti dlhu (aj v čase rozhodovania súdu) existenciou pohľadávky riešená, a to v rozsudku Najvyššieho súdu SR zo dňa 28. 09. 2010 sp. zn. 5Cdo/254/2009. Najvyšší súd SR judikoval nasledovne: „V rozhodnutí o žalobe podľa § 564 OZ sa súd obmedzí na určenie splatnosti dlhu bez toho, aby dlžníkovi ukladal povinnosť dlh splniť. Predpokladom takéhoto rozhodnutia je zistenie, že záväzok bol dohodnutý, a že čas plnenia bol ponechaný na vôli dlžníka. Toto zistenie je predpokladom úspešnosti žaloby podľa § 564 OZ. Pretože ide len o nahradenie prejavu vôle dlžníka ohľadne doby splatnosti, nemusí súd v tomto konaní zisťovať, či dlh platne vznikol, a či a v akom rozsahu existuje. To musí byť preukázané až v konaní o splnenie takéhoto záväzku.“ Neskôr vydané (nepublikované) rozhodnutia Najvyššieho súdu (sp. zn. 2Cdo/130/2011, 9Cdo/272/2020, 4Cdo/137/2018, 7Cdo/51/2020) tento názor akceptovali a z vecného hľadiska naň nadviazali. Citované rozhodnutie odvolacieho súdu tak dáva

odpoveď na otázku dovolateľky, či je možné vyhovieť žalobe o určenie splatnosti dlhu podľa § 564 OZ a určiť čas plnenia dlhu aj v prípadoch, ak by po vzniku záväzku nastali okolnosti spôsobujúce zánik pôvodného záväzku. Z rozhodnutia vyplýva, že v konaní o určenie splatnosti dlhu súd nemusí zisťovať, či dlh trvá (existuje) a v akom rozsahu. Rovnako vec posúdil odvolací súd v napadnutom rozsudku.

22. Žaloba na určenie doby plnenia je svojou povahou žalobou, ktorou sa žalobca domáha vydania (konštitutívneho) rozsudku, ktorý nahrádza prejav vôle dlžníka ohľadne doby plnenia, ponechaného v pôvodnom záväzku na jeho vôli (§ 229 CSP). Žalobca musí najprv tvrdiť a preukazovať, že sú tu skutkové okolnosti osvedčujúce vznik konkrétneho záväzku a potom, že práve ohľadom tohto záväzku bola platne ponechaná doba plnenia na vôľu dlžníka. Súd síce nemusí zisťovať, či dlh trvá (existuje) a v akom rozsahu, avšak má mať jasno v tom, že tu bol určitý záväzok (dlh), ktorého doba plnenia bola ponechaná na vôľu dlžníka. Pretože v rozhodnutí súd len určí splatnosť (neukladá povinnosť záväzok splniť), vyhovie žalobe, ak medzi účastníkmi bol založený (vznikol) právny vzťah zakladajúci záväzok dlžníka voči veriteľovi a ak doba splnenia bola výslovne alebo s ohľadom na dané okolnosti ponechaná na dlžníkovi. V konaní o určenie doby plnenia nie je podstatné, či záväzok bol založený (vznikol) platne, či a v akom rozsahu doposiaľ existuje, poprípade či právo na plnenie, ktorého splatnosť bola ponechaná na vôľu dlžníka, je premĺčané. Uvedené okolnosti musia byť preukázané až v konaní o splnenie záväzku. Dobu splatnosti súd určí v závislosti na konkrétnych okolnostiach, za ktorých účastníci uzavreli dohodu, prihliadane k možnostiam dlžníka, jeho platobných schopnostiam a k naliehavosti potreby veriteľa a vec posúdi z hľadiska súladu s dobrými mravmi. V rozhodnutí sa obmedzí na určenie splatnosti bez toho, aby dlžníkovi uložil povinnosť dlh splniť. Predpokladom úspešnosti žaloby podľa § 564 Občianskeho zákonníka je zistenie, že záväzok bol dohodnutý tak, že dobu plnenie určuje dlžník. Samotné rozhodnutie súdu podľa § 564 Občianskeho zákonníka nie je pokladom pre výkon rozhodnutia (exekučným titulom). Až na základe prípadného ďalšieho rozhodnutia súdu, ktorým je dlžníkovi uložená povinnosť plniť, je možné navrhnúť a viesť výkon rozhodnutia. Pokiaľ však doba plnenia nie je súdnym rozhodnutím určená, nie je pohľadávka splatná a nie je možné vyhovieť žalobe na plnenie.

23. Na podporu uvedeného záveru dovolací súd poukazuje tiež na názory právnej teórie: Súd v rozsudku záväzne determinuje splatnosť dlhu bez toho, aby uložil žalovanému dlžníkovi povinnosť plniť. Veriteľ nie je oprávnený domáhať sa žalobou plnenia ani spolu s výrokom na určenie splatnosti dlhu. Konanie o určenie splatnosti musí žalobe na plnenie nevyhnutne predchádzať a súd v ňom ako prejudiciálnu rieši iba otázku existencie a platnosti dohody účastníkov, ktorou bol čas plnenia ponechaný na žalovanom dlžníkovi. Hmotnoprávne posúdenie pohľadávky veriteľa súdu v tomto konaní neprináleží a nemožno z procesného hľadiska vylúčiť ani situáciu, že splatnosť dlhu bude rozsudkom záväzne určená a následnú žalobu na plnenie súd v inom konaní z určitých dôvodov zamietne. Pre úplnosť je potrebné zdôrazniť, že rozsudok o určení času plnenia podľa § 564 nie je exekučným titulom, pretože nepriznáva právo, nezaväzuje k povinnosti, ani nepostihuje majetok. /viď ŠTEVČEK, DULAK, BAJÁNKOVÁ, FEČÍK, SEDLAČKO, TOMAŠOVIČ a kol., Občiansky zákonník (I. a II. zväzok), 1. vydanie, 2017, C.H. Beck/.

24. Aj keď pod pojem ustálenej súdnej praxe a pod pojem dovolací súd v zmysle § 421 ods. 1 CSP nemožno zahrnúť rozhodnutia českých súdov, vzhľadom na menovou spoločnú úpravu občianskeho práva v zákone č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník dovolací súd poukazuje na rozsudok Krajského súdu Ústí nad Labem sp. zn. 11Co/28/1992, publikovaný v Sbíre soudních rozhodnutí a stanovisek Nejvyššího soudu, 1993 pod č. 47, ktorý uviedol, a s ktorým názorom dovolací súd súhlasí: „Pretože ide len o nahradenie prejavu vôle dlžníka, pokiaľ ide o dobu splatnosti, nie je potrebné zaoberať sa z hľadiska hmotného práva tým, či a v akom rozsahu záväzok ako taký ešte existuje. To má význam až v prípade, keď sa žalobou domáha splnenia takéhoto záväzku. Inak by sa podstata sporu prenášala do konania o určenie lehoty na plnenie, čo by si často vyžadovalo dokazovanie nad rámec konania daného predmetom sporu.“

25. Vychádzajúc z uvedeného dovolací súd konštatuje, že dovolací súd už riešil otázku nastolenú dovolateľkou v dovolaní, teda nie je splnená podmienka prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP, ako sa domáha dovolateľka. Zároveň sa odvolací súd pri riešení predmetnej otázky neodklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP vyjadrenej vo

vyššie v uvedenom rozhodnutí; dovolateľke sa preto prípadne takto uplatnený dovolací dôvod nepodarilo náležite odôvodniť.

26. So zreteľom na uvedené dovolací súd dovolanie žalovanej v zmysle § 421 ods. 1 CSP odmietol podľa § 447 písm. f) CSP, ak dovolanie nie je odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi a ak dovolacie dôvody nie sú vymedzené spôsobom uvedeným v § 431 až § 435.

27. Podľa § 444 ods. 2 CSP, ak nejde o rozhodnutie, ktoré ukladá povinnosť plniť, dovolací súd môže na návrh odložiť jeho právoplatnosť, ak sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa. Dovolací súd nezistil splnenie podmienok pre odklad právoplatnosti dovolaním napadnutého rozhodnutia v zmysle § 444 ods. 2 CSP, a preto v súlade s ustálenou súdnou praxou o tom nevydal samostatné rozhodnutie (obdobne napr. 4Cdo/144/2019, 4Cdo/108/2019, 9Cdo/72/2020, 9Cdo/184/2020).

28. O náhrade trov dovolacieho konania rozhodol dovolací súd podľa § 453 ods. 1 CSP tak, že úspešnému žalobcovi priznal nárok na ich plnú náhradu, keď výsledok dovolacieho konania obdobný jeho zastaveniu zavinila žalovaná (§ 256 ods. 1 CSP).

29. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.